

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, grudzień 2010

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/173/2010

**ROK KATASTROF –
WYDARZENIE ROKU 2010
W POLSCE I NA ŚWIECIE**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
4 lutego 2010 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pod koniec roku¹ tradycyjnie już zadaliśmy Polakom otwarte pytanie o najważniejsze – ich zdaniem – wydarzenie mijających dwunastu miesięcy. Prosimy o wymienienie wydarzenia, które było najważniejsze dla Polski, oraz takiego, które było najistotniejsze za granicą.

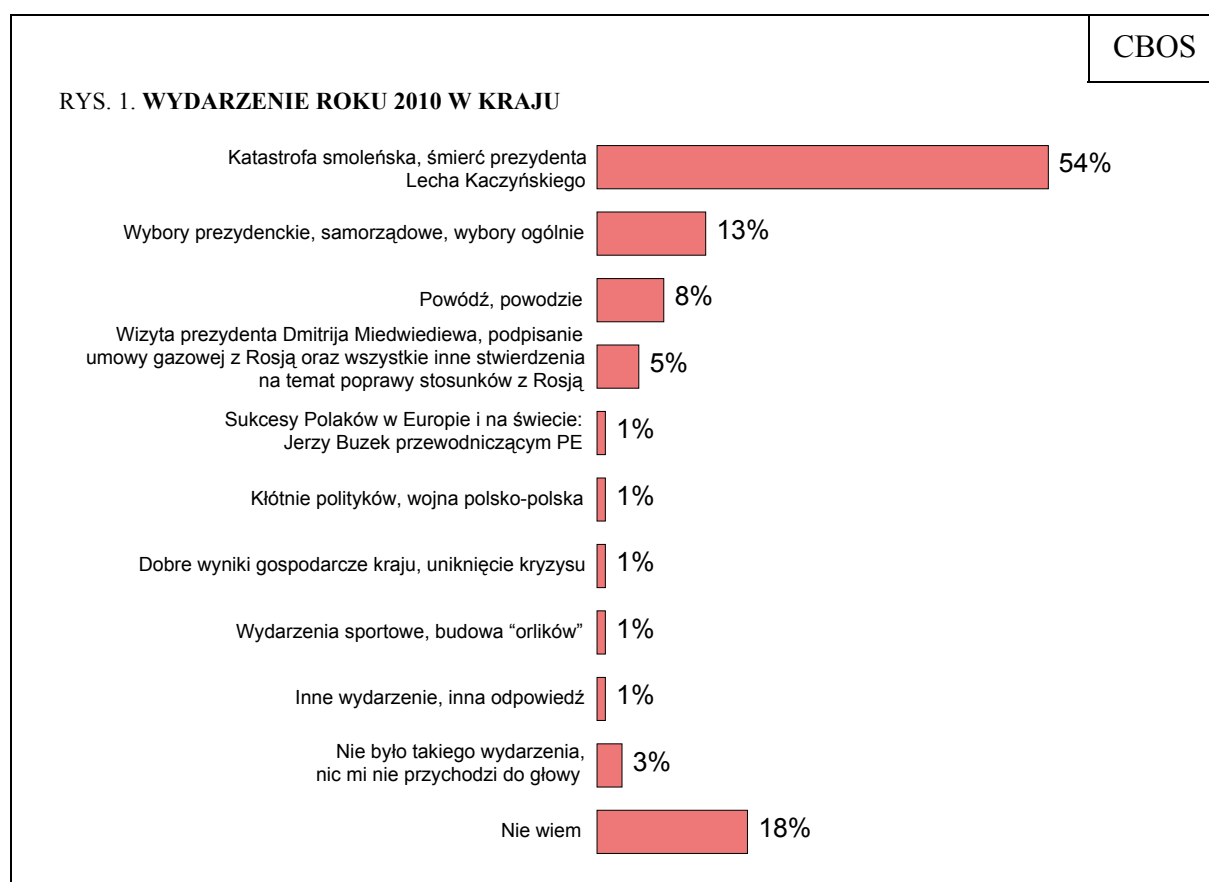
Trzy lata temu (w 2007 roku) najważniejszymi wydarzeniami w skali kraju były dla Polaków, z jednej strony, wyniki odbywających się wówczas wyborów parlamentarnych (39%), z drugiej zaś zniesienie kontroli na granicach i możliwość swobodnego przemieszczania się w obrębie Unii Europejskiej, czyli wejście Polski do strefy Schengen (26%). W kolejnych dwóch latach (2008 i 2009) Polacy nie zarejestrowali w skali krajowej ani międzynarodowej żadnego faktu, który zdominowałby świadomość społeczną i o którym można by powiedzieć, że był jednoznacznie kojarzony z kończącym się rokiem. Przed dwoma laty odpowiedzi respondentów były bardzo rozproszone – relatywnie najczęściej jako najistotniejsze wydarzenie roku Polacy wymieniali zakończenie operacji wojskowej w Iraku i powrót polskich żołnierzy do kraju (5%) oraz zgodę rządu na rozmieszczenie na terytorium Polski elementów amerykańskiej tarczy antyrakietowej (4%). W 2009 roku za najważniejsze Polacy uznali podpisanie traktatu lizbońskiego przez prezydenta Lecha Kaczyńskiego (6%) oraz sukcesy Polski i polskich polityków w Europie – wybór Jerzego Buzka na stanowisko przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, a także Janusza Lewandowskiego na komisarza UE ds. budżetu (5%).

W tym roku odpowiedzi badanych są jednoznaczne – ponad połowa Polaków (54%) za najważniejsze wydarzenie mijającego roku uznała tragiczną katastrofę prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem i śmierć prezydenta Lecha Kaczyńskiego oraz towarzyszących mu osób. Zdecydowanie rzadziej jako istotne wydarzenie roku 2010 wymieniane były tegoroczne wybory – prezydenckie i samorządowe (w sumie 13%). Dla 8% Polaków najważniejsze w mijającym roku były klęski żywiołowe – przede wszystkim seria powodzi

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (247) przeprowadzono w dniach 7–14 grudnia 2010 roku na liczącej 879 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

w okresie letnim. Badani za istotną w tym roku dla kraju uznali także wizytę prezydenta Rosji Dmitrija Miedwiediewa i poprawę stosunków między Polską a Rosją (5%). Pozostałe wydarzenia były wymieniane sporadycznie. Ankietowani wspominali o kwestiach ekonomicznych – uniknięciu przez Polskę kryzysu, relatywnie dobrej sytuacji gospodarczej w kraju i mocnym złotym. Wyliczali sukcesy Polaków na arenie międzynarodowej – przede wszystkim pracę Jerzego Buzka na stanowisku przewodniczącego PE. Ponadto mówili o kłótniach polityków, wojnie polsko-polskiej oraz o korupcji i aferach. Wspominali też wydarzenia sportowe oraz realizację projektu budowy boisk sportowych na terenie całego kraju (tzw. orlików).

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymieniać różne wydarzenia

W 2007 roku tylko 13% ankietowanych nie potrafiło wymienić zdarzenia, które utrwaliłoby się w historii kraju, a 3% stwierdziło, że takiego wydarzenia wówczas nie było. W 2008 roku połowa badanych (51%) nie zapamiętała żadnego faktu, o którym można by powiedzieć, że był dla Polski najważniejszy, a dalsze 15% uważało, że takiego wydarzenia w ogóle nie było. Rok temu 55% ankietowanych nie umiało przypomnieć sobie niczego, co w skali kraju zasługiwałoby na miano „wydarzenia roku”, a 12% jednoznacznie

stwierdziło, że nic takiego się nie wydarzyło. W 2010 roku odsetek odpowiedzi „trudno powiedzieć” wyraźnie się zmniejszył – żadnego wydarzenia nie potrafiło wymienić 18% ankietowanych, a tylko 3% było zdania, że nic znaczącego się nie wydarzyło.

Ranga katastrofy pod Smoleńskiem sprawiła, że wydarzenie to pojawiło się także na liście spraw zagranicznych, które w tym roku Polacy uznali za najistotniejsze (8%). Również w kontekście międzynarodowym to tragiczne zdarzenie było wymieniane najczęściej, choć nie zdominowało innych wydarzeń tak jednoznacznie, jak w wymiarze krajowym. W 2010 roku Polacy najczęściej wyliczali również innego rodzaju katastrofy i wypadki, które miały miejsce za granicą, przede wszystkim klęski żywiołowe, takie jak: trzęsienie ziemi na Haiti, wybuchy wulkanów – głównie na Islandii na początku roku, a także tragiczne w skutkach powodzie w różnych rejonach świata (7%). Następstwem trzęsienia ziemi był także wypadek górników w kopalni złota w Chile, jednak respondenci wymieniali to wydarzenie przede wszystkim jako jeden z nielicznych przykładów sukcesu ludzkości w walce ze skutkami klęsk żywiołowych (3%). Innego rodzaju tragiczne wydarzenia uznawane przez Polaków za najważniejsze w mijającym roku to katastrofy ekologiczne będące skutkiem działań człowieka. W tym kontekście najczęściej mówiono o groźnym dla środowiska naturalnego wycieku ropy po katastrofie platformy wiertniczej BP w Zatoce Meksykańskiej oraz pęknięciu zbiornika z toksycznymi odpadami z huty aluminium na Węgrzech (3%).

Relatywnie spory odsetek badanych jako ważne wydarzenie wymienił także kryzys finansowy i gospodarczy, którego skutki w dalszym ciągu odczuwane są w większości krajów świata (4%) i w Europie (1%). W wymiarze międzynarodowym ważne w tym roku były także – zdaniem Polaków – konflikty zbrojne w różnych rejonach świata, takie jak atak Korei Północnej na Koreę Południową (3%) czy kolejne rozdziały wojny w Afganistanie (2%). Za znaczące wydarzenie mijającego roku ankietowani uznali również przyznanie Pokojowej Nagrody Nobla chińskiemu bojownikowi o prawa człowieka Liu-Xiaobo (2%).

Pozostałe wydarzenia wymieniali już tylko nieliczni. Badani dostrzegli zmiany w polityce zagranicznej Rosji i poprawę stosunków tego kraju m.in. z USA, a także z Polską. Respondenci jako znaczący fakt odnotowali ujawnienie tajnych materiałów dyplomatycznych przez portal WikiLeaks. Mówili też o rozmaitych wydarzeniach sportowych, przede wszystkim o rozgrywanych w RPA Mistrzostwach Świata w Piłce Nożnej. Jako ważne ankietowani wymieniali też różnego rodzaju odkrycia naukowe, a także przyznanie Nagrody Nobla w dziedzinie medycyny i fizjologii twórcy metody *in vitro*.

RYS. 2. WYDARZENIE ROKU 2010 ZA GRANICĄ

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wymieniać różne wydarzenia

W społecznej świadomości mijający rok to przede wszystkim rok tragicznych zdarzeń – z jednej strony wypadków losowych lub katastrof wynikających z błędu, niekompetencji bądź nieodpowiedzialności ludzi, a z drugiej – klęsk żywiołowych. Tego rodzaju wydarzenia wymieniane były jako najbardziej znaczące w tym roku zarówno w wymiarze krajowym, jak i międzynarodowym. Sprawy krajowe, co zrozumiałe, zdecydowanie zdominował tragiczny wypadek prezydenckiego samolotu pod Smoleńskiem. Relatywnie często pamiętano także

o kilku falach powodzi na terenie Polski. W wymiarze międzynarodowym również najczęściej wspominało klęski żywiołowe i katastrofy ekologiczne, które miały miejsce w różnych rejonach świata.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI